

Acte de reconeixement al pintor Joan Montcada

Feia temps que mossèn Joaquim Lluís, en nom de la parròquia de Santa Maria, volia agrair públicament a Joan Montcada la seva aportació a la millora del temple en uns anys complicats i difícils. I, després de molts esforços i contactes amb la família del pintor, el diumenge 6 d'abril de 2014 es concretà la idea del nostre capellà amb un homenatge senzill i emotiu que comptà amb la col·laboració del GEC Amics del Castell.

L'acte s'inicià a les 12 del migdia a l'església parroquial, un cop acabada la missa, davant l'altar de la Mare de Déu de Montserrat. Mossèn Joaquim trià aquest lloc, molt apropiat per a l'ocasió, puix que Montcada realitzà la pintura mural de l'esmentat altar els anys 1960 i 1961. Davant d'una nombrosa assistència de públic, el president del GEC, Joan Vidal, encetà l'acte glossant la figura del pintor i la seva obra. Tot seguit prengué la paraula mossèn Joaquim Lluís, qui esmentà la contribució de Montcada a la millora artística del temple i el projecte de renovació de l'altar major que realitzà als anys cinquanta i que finalment no es dugué a terme. A continuació fou Antoni Pineda qui intervingué explicant l'àlbum digital de fotos que, d'acord amb mossèn Joaquim, havia elaborat i que recull l'obra pictòrica de Montcada a l'església de Santa Maria i imatges de l'època en què la família Montcada passava els estius a Cubelles. Pineda lliurà aquest àlbum digital al pintor en nom de la parròquia i també un fulletó preparat per mossèn Joaquim. Per part del GEC se l'obsequià amb una reproducció del castell, els dos llibres de la història gràfica de Cubelles i l'Anuari 2013 de la nostra entitat.

L'homenatjat -88 anys i bastant delicat de salut- estava acompanyat de la seva esposa, Mercè Escaiola i de la seva filla Marta, ambdues també artistes. La Mercè és aquarel·lista i professora de plàstica i la Marta, pintora entre Catalunya i Japó. La filla fou la que tancà l'acte dirigint unes paraules -espontànies, sinceres i emotives- d'agraïment a la parròquia, a la nostra entitat i als assistents en nom de la família Montcada.

Una brillant trajectòria artística

Joan Montcada i Planes nasqué a Barcelona el 1925 i és pintor i dibuixant. Té obra en el camp de la pintura mural, el

El públic assistent a l'acte.

Mossèn Joaquim Lluís, durant la seva intervenció.

vitrall, la ceràmica, la fotografia i la imatge. Deixeble de Nolasc Valls, va aprendre primer a l'Escola de Belles Arts de Barcelona. Va viatjar com a becari per Espanya (1949) i Itàlia (1953). Fundà el grup d'artistes catalans anomenat Betepocs (1944), el qual donaria molt a parlar amb les seves exposicions itinerants i les seves reunions a l'inefable cafè de les Rambles sota la batuta de Josep M. Garrut. Formà part del grup Lucerna de pintors barcelonins. Imitador del purisme del francès Jean August Dominique Ingres en un principi, va passar posteriorment d'un expressionisme molt radical a un fort constructivisme i des d'aquest estil va derivar cap a l'abstracció dins d'una intuïció matemàtica.

Inicià la docència a Llotja i el 1968 obtingué la càtedra de dibuix a l'Escola de Belles Arts, de la qual fou sotsdirector (1974-77). Allà portà a terme una llarga tasca pedagògica en un estil personal i innovador fins a l'any 1999. També fou professor de l'Escola Internacional de Pintura Mural de Sant Cugat, on filmà el documental *Curs de Primavera 1967*. Guanyà, entre altres premis, una beca d'investigació de la Fundació March de Madrid (1972-73).

Ha exposat individualment a Maó, Sitges, Capellades i Barcelona, i col·lectivament amb la seva dona i la seva filla Marta a Catalunya i en exposicions periòdiques al Japó. Ha fet frescs a l'església de Betlem de Barcelona, a Tortosa, Vinaròs, **Cubelles**, Castelló de la Plana, Sant Jaume de Remolins (Tortosa), Olivella, Diputació de Barcelona, Puigcerdà, la facultat de Belles Arts de Barcelona, etc.

Cal dir que, per altra banda, Joan Montcada és un subtil escriptor: conrea la poesia on segueix la mètrica de la tanka i el haiku. La seva dèria per l'excursionisme i l'acció a l'aire lliure el menà a fer estudis i dibuixos sobre el bosc. Del 1977 ençà és artífex del que anomena esteleòlics –estructures de suspensió eòlica-. Dissenyà i construï estels, tri-dimensionals, activitat que el dugué a participar als festivals internacionals d'aquesta art a França, Anglaterra, Noruega, Tailàndia i Japó.

Sobre aquesta temàtica i les seves pròpies estructures eòliques, creà l'audiovisual de doble projecció *L'estel: Estruct-*

Joan Montcada, amb familiars i amics després de l'acte.

tura amb capacitat de vol amb la col·laboració de la seva filla, Marta Montcada. Amb els estels, doncs, Joan Montcada ha trobat la simbiosi perfecte entre ell i la natura.

La seva empremta a Cubelles

L'església parroquial de Santa Maria fou saquejada i cremada el 1936. Després es portà a terme el procés de reconstrucció, que fou possible gràcies a l'empenta dels successius rectors de la parròquia, del suport personal i econòmic de molts vilatans i de la contribució d'altres persones en diferents àmbits. En un d'aquests àmbits, l'artístic, destaca l'aportació de Joan Montcada, que estiuvejà a Cubelles entre les dècades dels quaranta i dels seixanta.

De l'obra d'aquest pintor podem admirar, sortosament, el decorat de l'altar de la Mare de Déu de Montserrat, situat on abans de la guerra hi havia l'altar de Sant Antoni de Pàdua. L'altar de la Mare de Déu de Montserrat fou impulsat per mossèn Jordi Fort, es començà a construir el 1960 i s'inaugurà el 27 d'abril de 1961. El 26 d'abril de 1964 fou consagrat per l'arquebisbe de Barcelona, el Dr. Gregorio Modrego.

Montcada també pintà el quadre de la Mare de Déu del Roser, que es col·locà en substitució de la imatge de la Verge, imatge destruïda el 1936. L'altar del Roser s'arribà a reconstruir a la dècada dels cinquanta però més endavant es va desfer arran d'unes reformes dutes a terme al temple. Estava situat al cantó de l'Epístola, concretament on ara hi ha el Sant Crist acompanyat d'una imatge de la Mare de Déu i una altra de Sant Joan Evangelista. El quadre del Sr. Montcada està actualment a la sala de reunions de la rectoria i durant l'Advent es col·loca davant de l'altar major.

Joan Montcada també pintà el retaule de l'altar dels Sants Patrons, Abdon i Senén, el 1952, quan Mn. Miquel Estruch era el rector de la Parròquia. Aquest altar estava situat on ara hi ha la porta d'accés al carrer de Colom. Quedà enllestit el 30 de juliol de 1963 quan s'hi col·locà la mesa i la grada i el 1964 també fou consagrat pel bisbe Modrego. El 1974, en fer-se l'esmentada porta, l'altar, o més ben dit, les imatges dels sants Patrons es traslladaren al costat, on són actualment, però les pintures de Montcada quedaren sacrificades, es perderen i ara només les conservem en fotografia.

El pintor també va fer un projecte de renovació de l'altar major, el 1958, que finalment no es dugué a terme. I, per últim, cal dir que també realitzà una pintura sobre ferro d'un sant Antoni propietat de la família Marsé.

La família Montcada amb els assistent a l'àpat que tingué lloc al Restaurant Nàutic.